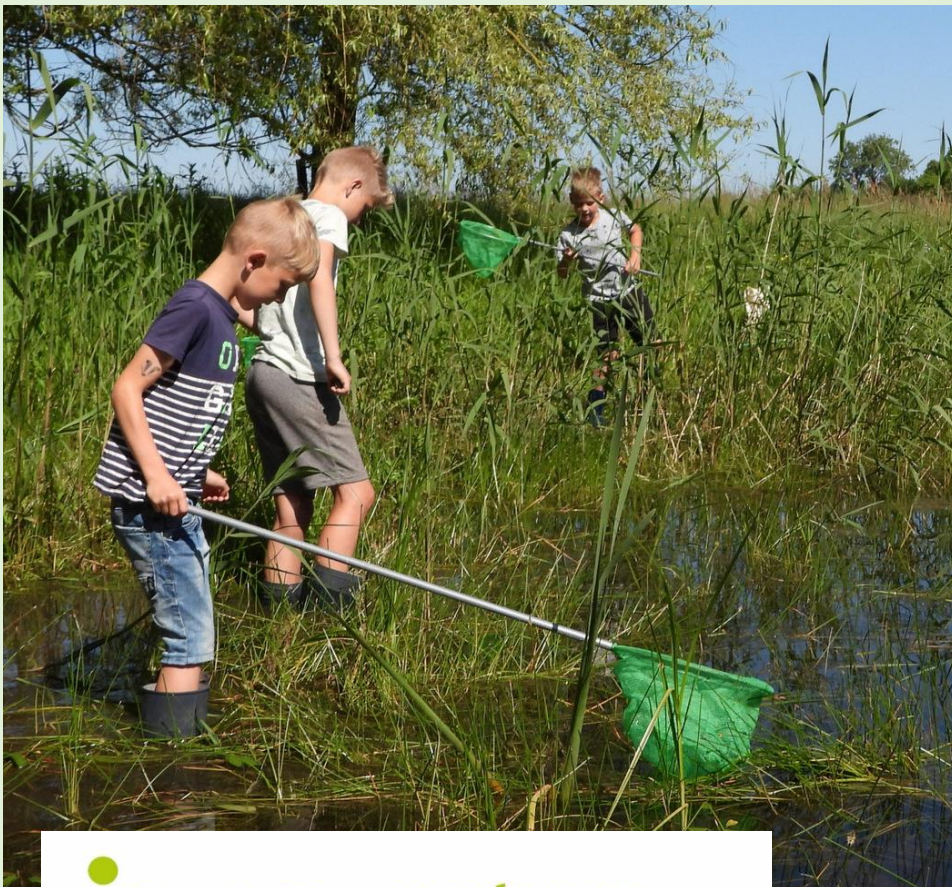

De Pommel

ivn natuur
educatie
Noord-Groningen

Website: www.ivn.nl/afdeling/noord-groningen

FB: www.facebook.com/ivnnoordgroningen/

Mailadres: ivnnoordgroningen@hotmail.com

Postadres: Barmerweg 4 – 9997 NH Zandeweer

IVN natuur educatie

De Pommel verschijnt
2x per jaar (in juni en
december) als
nieuwsbrief van het
IVN Noord Groningen.

Beleef de natuur met
IVN Noord-Groningen

In deze Pommel

- Foto op de voorpagina van Sloopjesdag
- Natuur & Cultuur op Groninger kerkterreinen
- Bomen knotten in Zandeweer
- Veel animo voor sneeuwklukjeswandeling
- Een droge maar frisse dag voor een natuurbeleving in 't Roegwold
- Wildkoken met daslook
- Uitnodiging Festival Goudgroen van Natuur- en milieufederatie Groningen
- Een terugblik op de ALV van 24 april jl.
- Een nieuw bestuur, even voorstellen
- 2023 Het jaar van de scholekster
- Ingezonden foto's
- Op tuinbezoek in Doodstil
- Een echte voorjaarspaddenstoel
- Zomeravondfietstochtjes 2023
- Grootste sternkolonie Waddenzee op eiland Stern
- Sloopjesdag; op zoek naar beestjes en plantjes in en rond een kikkerpoel
- Nieuws van de vlinderstichting
- Contactgegevens bestuur & informatie over het lidmaatschap
- Activiteitenkalender 2^e helft 2023

*Dank aan **Barbara de Beaufort & Just van Es, Arie Beemsterboer, Iris Beemsterboer, Gert van den Brink, Rita Kamp, Hetty Klaassen, Riët Knol, Jan Langelaar, Clemens Mug, Albert-Erik de Winter** en het nieuwe bestuur voor hun bijdrage aan deze Pommel.*

Redactie

De vormgeving van De Pommel wordt verzorgd door Hilde van Heuveln. Kopij is van harte welkom via de mail: oscarenhilde@hotmail.com of via de post: Hilde van Heuveln, Barmerweg 4, 9997 NH Doodstil

Sluitingsdatum inleveren kopij volgende nummer: **15 december 2022**

Natuur & Cultuur op Groninger kerkterreinen

Samenvatting lezing Albert-Erik de Winter 17 januari jl. door de redactie, foto's van A.E. de Winter

Met 30 bezoekers, bijna allen IVN-leden, was de lezing in het St Vincentiusgebouw in Uithuizen goed bezocht. Een nieuwe locatie, die voor herhaling vatbaar is, maar wel met de thermostaat een paar graden hoger.

Albert-Erik kerkhoven laat foto's zien van kerkhoven, begraafplaatsen, kerkhoven zonder kerk, sabbekerkhoven (verwantenkerkhof o.a. in Ellerhuizen) en dierenbegraafplaatsen zien (o.a. de paardenbegraafplaats bij het Loo).

Kerkterreinen zijn van historische waarde, je kunt de geschiedenis erin terugvinden. Voorbeelden zijn de Molukse kindergrafjes in Finsterwolde, een graf van een man die stierf aan de verwondingen door een ongeluk met paard en wagen, en een grafsteen waar te lezen valt dat iemand overleden is door een auto-ongeluk (1923) wat toen nog zó bijzonder was dat het op de steen vermeld staat.

Grafsymboliek

Veel voorkomende symbolen op zerken zijn:

- geknakte roos / afgebroken zuil
(v / m overleden in de kracht van hun leven)
- vlinder (tederheid of wederopstanding)
- kruis, anker en hart (geloof, hoop en liefde)
- zandloper met 1 vleermuisvlerk en 1 vogel-
vleugel (de tijd gaat dag en nacht door)

Begraafplaatsen en kerkhoven hebben allen dezelfde functie, toch zien ze er allemaal verschillend uit. Dit heeft te maken met

1. De inrichting (bijvoorbeeld is er veel of weinig groen)
2. Het beheer (hoe vaak wordt het gras bv gemaaid)
3. De bodemsamenstelling (kleigrond – zandgrond e.d.)

Flora die je vaak op kerkterreinen tegenkomt

- *muurleeuwenbek* (foto) en *havikskruid*;
- *muurvarens*;
- *mossen* en *korstmossen*;
- *treurbomen* (staan symbool voor verdriet);
- *taxus* en - *hulst*.

Fauna

- *spreeuwen*, *merels*, *boomkruipers*, *ransuilen*, *ringmussen*, *roeken*, *gierzwaluwen*;
- *egels*, *steenmarters*, *reeën*, *muizen*;
- *vlinders* en *libellen* die zich opwarmen op grastenen;
- *honden* en *katten*.

De *kerkuil* is nauwelijks meer in kerken te vinden. Kerktorens zijn vaak dichtgetimmerd en zijn dorpen zo verstedelijkt dat uilen dichtbij geen voedsel meer vinden.

Kerken in het Groen

Na de pauze vertelt Albert-Erik over het project 'Kerken in het Groen', een project van Landschapsbeheer Groningen en Stichting Oude Groninger Kerken. Hier werden en worden begraafplaatsen en kerkenhoven opgeknapt. Denk aan:

- het herstel van historische grafstenen en zerken;
- herstel van paden, toegangshekken en lijkhuisjes;
- baggeren van grachten (vaak giftig slib door veel medicijngebruik);
- groenonderhoud (bomen / hagen / beplanting e.d.).

Albert-Erik heel erg dank voor je interessante lezing!

Meer informatie:

* Boekje Rust, oud groen en stenige biotopen door A.E. de Winter (ISBN: 9789073453432)

* www.dodenakkers.nl

* rondleiding Zuiderbegraafplaats Groningen zie www.henkbakker.nl/zuiderbegraafplaats/

Bomen knotten in Zandeweer – het vervolg van 5 nov. 2022

Artikel Ommelander Courant, foto's: Barbara de Beaufort, Johanna Klatter

Geslaagde knotactie IVN-vrijwilligers in Zandeweer

ZANDEWEER – Dertien leden van IVN Noord-Groningen hebben zaterdag wilgen en elzen geknot in Zandeweer. Na een week van regen en veel wind was het voor de verandering ideaal weer om buiten aan het werk te zijn. De bomen worden geknot omdat anders de takken te zwaar worden en de bomen kunnen omvallen. Ze staan in de slootwal en als de kruinen kunnen blijven groeien, bestaat het risico dat de wortels hun greep verliezen. In het voorjaar zullen de bomen weer uitlopen. Knotbomen hebben een sierwaarde in het landschap en daarnaast vormen ze een broed- en schuilplaats voor insecten, vogels en kleine zoogdieren. Het IVN organiseert daarom jaarlijks een knotactie met medewerking van de eigenaren en gebruikers van het perceel. Na afloop werden de knotters verrast met heerlijke soep van Hotel Restaurant Ekamper uit Oosteinde. Op de foto steken de knotters de handen uit de mouwen op het perceel in Zandeweer (foto Hilde van Heuveln).

genieten van de soep van Hotel Ekamper

Din en Arie

Pieter in zijn 'vogelnest'

een deel van de knotploeg

Twee dagen daarna werden de deelnemers verrast met een dankbriefje:

Beste mensen,

Het was weer heel erg fijn jullie hier te hebben op zaterdag 4 februari.

Enorm bedankt voor jullie inzet. Ongelofelijk wat jullie in nog niet eens een hele dag aan werk weten te verzetten, werk waar wij anders weken over zouden doen. Wij zijn er zeer mee geholpen.

Bovendien was het opnieuw erg gezellig met zin allen, en konden we ondertussen genieten van de eerste lentezon.

Heel bijzonder dat jullie bereid zijn omdat zomaar te doen, uit liefde voor de natuur en in het bijzonder voor de knotwilgen op ons mooie Hogeland.

Nogmaals veel dank en we hopen tot ziens.

*Just van Es en Barbara de Beaufort
Zandeweer*

Vervolg knotten: takken slepen en versnipperen

16 februari hebben diverse leden de gezaagde takken opgeladen op de kar achter de trekker van Arie Beemsterboer. Zodra de kar vol was reed Arie naar de openbare weg waar de takken op een grote bult werden gelegd. De gemeente heeft later de takken opgehaald. Helaas was dit de laatste keer dat de gemeente dit gratis deed!

18 februari zou een 2^e groep de overige takken slepen, maar het was te nat om de kar op het land te rijden. De dag ervoor had het ook hard gewaaid, zo hard dat de bult met takken van 16 februari deels op de weg was gewaaid. Deze zijn opnieuw opgestapeld en er is 1 kar met takken verwerkt. Maar het waaide te hard om verder te werken.

Na rijp beraad is door de eigenaren besloten om de overige takken te versnipperen. En zo stond er **3 maart** weer een groepje vrijwilligers paraat. Helaas ging 's middags de versnipperraar kapot en daarom zijn de laatste takken versleept naar een takkenril. Gelukkig heeft Arie de versnipperraar later weer kunnen repareren. Al met al was het een enorme klus!

Veel animo voor sneeuwklorkjeswandeling

Beeldverslag rondleiding door de 'Wytsemakooi' 25 februari 2023 door de redactie

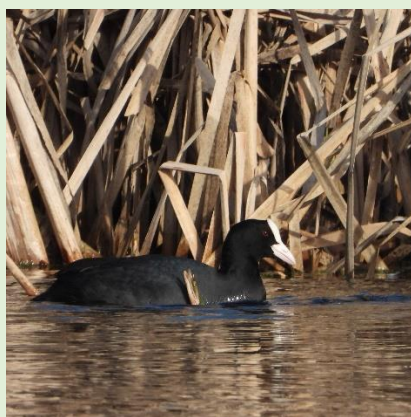
Zaterdag 25 februari jl. hebben Arie Beemsterboer, Bennie Kamminga en Wim Bosscher (allen vrijwilligers van de Wytsemakooi) ieder een groep deelnemers rondgeleid door de eendenkooi van Natuurmonumenten in Uithuizermeeden. Met maar liefst 34 (!) aanmeldingen was deze activiteit helemaal volgeboekt.

De bezoekers kregen o.a. te horen dat deze eendenkooi ooit buitendijks lag, hoe de kooi bij de kerstfloed van 1717 met kooikerhuis en al helemaal verwoest werd. Ook werd de werking van de kooipijpen uitgelegd, de rol van het kooikerhondje, en waar de term 'de pijp uitgaan' vandaan komt. Alle drie de begeleiders vertelden het verhaal van de kooi op zijn eigen manier.

Dit keer geen rode kelkzwammen, wel judasoren en rottende reuzebovisten.
En een meerkoet die al bezig was met nestmateriaal.

We kijken terug op een geweldig geslaagde ochtend met zoveel belangstellenden.

Veel dank aan Arie, Bennie en Wim voor het rondleiden van de deelnemers en Johanna voor de organisatie.

Een droge maar frisse dag voor een Natuurbeleving

Verslag Excursie 'Natuurbeleving in 't Roegwold' 15 april 2023 door Riët Knol, foto's: redactie

Waarom meedoen aan de Natuurbeleving in 't Roegwold?

Ik ben werkzaam bij Prolander, een instantie die in opdracht van de provincie Groningen geholpen heeft bij de inrichting van 't Roegwold. Ook ben ik bezig met de opleiding tot natuurgids en heb de ecologische verbindingszone Westerwolde als onderzoeksgebied. Ik wil graag weten met welke ambitie 't Roegwold destijds is ingericht en wat er nu van is uitgekomen. Dit was voor mij de reden om me aan te melden voor de Natuurbeleving met Wilco van der Laan.

Nou een beleving was het. Onder leiding van Wilco (fotograaf en gebiedskenner bij uitstek) zijn we met 15 natuurliefhebbers langs het Dannemeer gelopen. Wilco vertelde met veel enthousiasme over het natuurgebied, het ontstaan ervan en de vele soorten vogels die we hebben gezien.

Achtergrond

't Roegwold is het relatief jonge natuurgebied dat onderdeel is van het Natuurnetwerk Nederland. Het vormt een schakel tussen het Waddengebied en de Drentse natuurgebieden. Het strekt zich uit van Kolham in het zuiden tot aan het Schildmeer in het noorden met een oppervlakte van ruim 1700 ha. Het bestaat uit de deelgebieden Westerpolder, Ae's Woudbloem, Dannemeer en Tetjehorn.

Veenmoeras

Het Dannemeer is een groot veenmoeras tussen het Slochterdiep en het Schildmeer en vormt het centrale deel van 't Roegwold. De landbouwgrond is veranderd in een mozaïek van open water, rietmoeras, ruigten, broekbos en kruidenrijke graslanden. Het is er een eldorado voor water- en moerasvogels. Bij de omvorming zijn veel stronken van grove den en eik opgegraven. In het veen zijn ze 5000 jaar geconserveerd. Eenmaal opgegraven, blijven ze in het natuurgebied liggen.

Vogelspotten

We kwamen hier om vogels te spotten en dat is gelukt. Lopend lang het fietspad en over het knuppelpad hebben we diverse vogels gezien en met name gehoord. Bijzonder hoe veel en hoe snel Wilco de verschillende geluiden kan achterhalen. o.a. de blauwborst (zie foto hieraast), rietzanger, rietgors, waterral, meerkoet, waterhoen, tafeleend,

smient, bergeend, fuut, fazant, kokmeeuw, aalscholver, roodborsttapuit en baardman. Ook zagen we een prachtig schouwspel van een havik die een meerkoet had gevangen en bruine kiekendieven. Én we hoorden de roerdomp. De uitgestrekte rietmoerassen bieden deze reigersoort een uitstekend leefgebied. Het is een mysterieuze vogel, met een markant geluid, die zich weinig laat zien.

Zoogdieren

Naast de vele vogels leven er in het gebied ook vele zoogdieren zoals de woelmuis, de vos, hermelijn, steenmarters, wezels, hazen en de blauwe heikikker (dit is natuurlijk geen zoogdier maar wel erg bijzonder).

Koffie

En na 2,5 uur gewandeld te hebben in dit prachtige gebied stond er een heerlijk bakje koffie of thee voor ons klaar. Met Wilco als gids was het een feestje. Door zijn enthousiasme en kennis hebben wij een prachtige ochtend gehad waarbij we veel kennis hebben opgedaan.

Ik wil IVN Noord-Groningen bedanken voor het mogelijk maken van de excursie.

Riët Knol

opm. geen lid van onze afdeling, maar een gastdeelnemer, die zo lief was een verslag te schrijven!

Wildkoken met daslook

Verslag en foto's van Jan Langelaar van de werkgroep NME, geen kinderen op de foto ivm privacy

Nieuw project

In april zijn we met de Natuureducatie-werkgroep van het IVN in Winsum gestart met het project "wildkoken voor basisscholen". We proberen elk seizoen een gerecht te maken met zoveel mogelijk wilde planten. We starten in de klas en vertellen iets over het "wildkoken". Dan lopen we samen naar het Potmaarbos. Onderweg verzamelen we zo veel mogelijk eetbare wilde planten. We zorgen er voor dat we geen zeldzame planten plukken en dat we de natuur niet "kaalplukken".

De afgelopen weken hebben we daslook, brandnetel en kleeftkruid verzameld. In het Potmaarbos hebben we daar op twee buitenvuurtjes Daslooksoep gekookt. De meeste kinderen vonden het lekker en er bleef niet veel van de soep over.

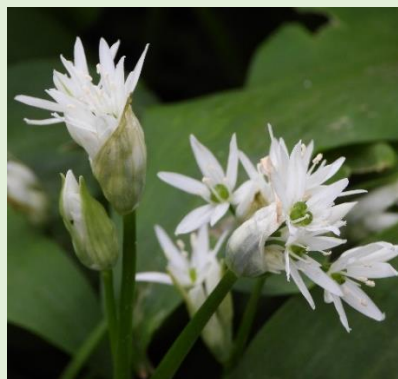
De daslooksoep op het vuur

Zonder vrijwilligers kan zo'n project niet

Op deze manier leer je allerlei planten (her)kennen. Je ontdekt hoe onze voorouders rond het begin van onze jaartelling overleefden. Het zou mooi zijn als de mensen in de tijd van de hongerwinter (1944-1945) deze nuttige planten hadden gekend. Je leert in de praktijk hoe je kunt overleven in moeilijke omstandigheden (survival). Je moet wel zeker weten dat je de juiste plant geplukt heb. Er zijn namelijk ook giftige en vieze planten die lijken op de eetbare en smakelijke planten.

Vooral een plant als *daslook* geeft veel smaak aan een gerecht. De plant is ook gezond en bevat veel vitamine C. Gelukkig kennen we in Winsum een paar mooie groeiplaatsen. Helaas sterft de plant in mei alweer af en gaat “ondergronds”. We zijn nu aan het onderzoeken hoe we de plant kunnen vermeerderen en verspreiden in het Potmaarbos.

Volgens ons kan het op twee manieren: d.m.v. de witte bolletjes en d.m.v. de zaden. Het komende jaar gaan we uittesten wat het beste werkt.

Als het lukt staat het Potmaarbos over 10 jaar vol met heerlijk geurende Daslook en hebben we genoeg om heel Winsum op een kop Daslooksoep te trakteren!

Werkgroep NME Winsum

Meer info over de werkgroep NME Winsum op: <https://natuureducatie-winsum.nl/>

Uitnodiging van Natuur- en Milieu Federatie Groningen

9 juli: FESTIVAL GOUDGROEN BIJ TUININDESTAD GRONINGEN

Natuurcolleges, excursies, groene markt en lekker lokaal eten

Op zondag 9 juli organiseren we Festival Goudgroen! Van 11.00 – 17.00 uur ben je van harte welkom op het sfeervolle terrein van Tuinindestad voor een uitgebreid programma dat we samen met sprekers, groene organisaties, initiatieven en ondernemers hebben samengesteld. Met excursies, een markt, foodtrucks met lekker lokaal eten, natuurcolleges en kinderactiviteiten heeft de dag alles in huis voor een gezellige festivalzondag met een goudgroen randje.

We organiseren Festival Goudgroen ter ere van het vijftigjarig jubileum van de Natuur en Milieufederatie Groningen (NMG) en om jong en oud te inspireren op het gebied van natuur, lokale voeding en duurzaamheid. Iedereen is van harte welkom. Via onze website kun je een gratis ticket reserveren voor de excursies, lezingen en rondleidingen: www.festivalgoudgroen.nl

Terugblik op de Algemene ledenvergadering

Belangrijkste punten van de alv van 24 april jl. in het St Vincentiusgebouw in Uithuizen

Jaar- en financieel verslag 2022

De jaarverslagen zijn na te lezen op onze website:

www.ivn.nl/afdeling/noord-groningen/over-de-afdeling/

40 jaar lidmaatschap Johanna Klatter

Johanna heeft een oorkonde en 'gouden' jubileumspeld ontvangen voor haar 40 jaar lidmaatschap bij IVN. Johanna vertelt de aanwezigen over hoe haar opleiding aan de Middelbare Tuinbouwschool in Frederiksoord haar naar IVN leidde. Een dag na de ALV ontving ze uit handen van Arie Kamp nog een mooi bos bloemen.

Bedankje Johan van de Werff voor het maken van de Pommel

Johan heeft een attentie ontvangen voor het 3 jaar lang verzorgen van De Pommel. Hij zorgde voor een nieuwe 'look-en-feel' en een grotere variatie aan berichten.

In memoriam: Regien Bosman

Nynke vertelt over haar kennismaking en ontmoeting met Regien. 'Zittend op de picknicktafel kijkend over het Groninger land, waar Regien zo dol op was. Een markante persoonlijkheid, die enorm veel werk heeft verzet voor de afdeling'.

Installatie nieuw bestuur

De nieuwe bestuursleden zijn gekozen door de leden en stellen zich kort voor aan de aanwezigen. Zie hierna voor een introductie van de nieuwe bestuursleden.

Afscheid oud bestuur

Peter, Nynke, Arie en Tineke worden met bloemen en een cadeautje bedankt voor hun tijd en energie die ze afgelopen jaren in de afdeling hebben gestoken. Ook een bloemetje voor Brenda, die een jaar met het bestuur heeft meegelopen.

Een nieuw bestuur, even voorstellen

Larry Gardiner (voorzitter)

Mijn naam is Laurence Gardiner en ik ben iets meer dan een jaar geleden in Siddeburen komen wonen. Ik ben in maart dit jaar lid geworden van IVN Noord-Groningen. In het verleden heb ik in Engeland, Wales, Amersfoort en in Almelo vrijwilligerswerk gedaan in natuureducatie.

Ik ben echtgenoot, vader, opa en overgrootvader. Ik heb vijf kinderen, twee stiefkinderen, een kleindochter en een achterkleinzoon. Ik ben nu hertrouwd met Ildikó; ik ben Brits en mijn partner is Hongaars. Ik ben geboren in Londen en we hebben elkaar ontmoet in Oxford. Zij komt uit de Hongaarse stad Székesfehérvár.

Tot voor kort werkte ik als begeleider met bewoners in een woongroep. Sinds januari heb ik een parttime baan bij de Hogeschool Utrecht (HU). Ik maak deel uit van het team van het Instituut voor Maatschappelijk Werk.

Daarvoor werkte ik in Internationale Ontwikkeling met organisaties uit de hele wereld. Ik werkte met Nederlandse collega's van HIVOS en NOVIB in humanitaire

projecten en noodhulp in Afrikaanse en Oost-Europese landen. Sinds mijn verhuizing naar Nederland werkten mijn partner en ik met vluchtelingen in het AZC in Almelo.

We houden van het Groningse landschap en zijn graag buiten in de natuur met kinderen. We kijken uit naar de excursies van IVN Noord-Groningen.

Auko Bleeker: 'Joen naie puutholder stelt zich veur' (penningmeester dus)

Ik ben Auko Bleker, geboren in Appingedam en sinds 1966 Beemer. Ik ben getrouwd met Greetje Staal, dit jaar 45 jaar en wij zijn in het gelukkige bezit van 3 kinderen en inmiddels 7 kleinkinderen. Ik heb in de accountancy gewerkt en sinds enkele jaren geniet ik van mijn pensioen.

Wij helpen onze kinderen met naschoolse opvang op maandag en dinsdag en proberen daarnaast niet teveel verplichtingen te hebben. Dit lukt voorlopig totaal niet, want 2 jaar terug hoorde ik van Johanna dat er nieuwe bestuursleden werden gezocht. En zo

ben ik er een beetje ingerold, want ik vind dat de afdeling goede dingen doet.

Daarnaast ben ik in 2019 me in gaan zetten voor Bedum bij vriendelijk, een burgerinitiatief dat ondertussen is ondergebracht bij Stichting Wierde en Dijk. In het Bedumer bos proberen wij een bijenidylle te beheren. Verder ben ik medeoprichter van Groenplatform in het Hogeland, dat zich richt op herstel van biodiversiteit in onze mooie gemeente. Afgelopen april hebben wij in Winsum een symposium gepresenteerd met als gastspreker Louise Veth, ecooloog en voorzitter Deltaplan biodiversiteit in Nederland. Een zeer geslaagd evenement, volgens mij.

Ook zit ik in een werkgroep plan Botterdaip. Wij willen met ons plan het Boterdiep met zijn historie en zijn loop, van stad naar twad, op de kaart zetten. Als er onder jullie creatievelingen zitten die het leuk vinden mee te werken aan het project, laat het me weten. Ik vind het Hogeland een prachtig gebied, maar het kan wel beter: de raaigraslanden zouden kruidenrijk moeten zijn en de oevers/bermen natuurlijker. Mijn tuin is niet zo groot als mijn voorganger Arie, maar ik heb ook fruitbomen en bessenstruiken in de tuin. Met hulp van Mooi Heem! probeer ik er een bijvriendelijke tuin van te maken. Greetje is meer van strakgemaaid, dus er ligt nog een uitdaging! Voor de vereniging probeer ik Arie's werk over te nemen, zonder dat dit leidt tot tekorten. Met jullie hulp moet dat lukken, toch?

Hilde van Heuveln (secretaris)

Geboren Friezin, 57 jaar jong, ruim 37 jaar samenwonend met Oscar de Jong die biologiedocent is. We hebben geen kinderen, vaak wel hangoren. 25 jaar bij de post gewerkt, sinds 2016 geen betaald werk meer, maar doe wel veel vrijwilligerswerk.

Zo ben ik vrijwilliger in de tuin op Ewsum, help bij 'Kiekendieven Den Andel – Spijk' en bij het weidevogelproject van Collectief Groningen-West. Daarnaast beheer ik drie websites. 1 x per week stuur ik een natuurartikeltje + zelfgemaakte foto naar de Ommelander Courant, in de hoop mensen enthousiast te maken voor de natuur in Noord-Groningen. In mijn vrije tijd fiets en fotografeer ik graag. Verder hebben we een grote tuin, en maak ik keramieken dieren waar ik af en toe mee exposeer. Zo is er in september in de theeschenkerij van Ewsum een expositie met zowel keramiek als foto's van mij. In het weekend open, kom een keer kijken!

Johanna Klatter (algemeen bestuurslid)

De redactie vroeg of ik me even wil voorstellen voor in De Pommel. Dat vind ik best heel lastig, vooral om het kort en bondig neer te zetten.....

Mijn leven begon in Roodeschool aan Laanweg C351 op 16 december 1954. Als 3^e kind van het gezin, mijn zus was negen jaar en broer zes jaar ouder dan ik, wonend aan de rand van een klein dorp in Noord Groningen, waar de spoorlijn stopt.

Ik was een buitenkind, was vaak te vinden bij de boerderij tegenover ons. Een klein gemengd bedrijf met melkvee en akkerbouw. Alles vond ik er leuk, zoals de koeien melken met de hand. Deze boer werkte nog met paarden en wagens.

Er waren alleen jongens om mee te spelen, maar dat vond ik prima. Mijn 6 jaar oudere broer was mijn voorbeeld en ik wilde net zo sterk en stoer zijn als hij. Hij leerde me de heupworp en pootje lichten en zo vloerde ik de buurjongens.

Buitenspelen gaf me de vrijheid. Slootjespringen of door de sloot lopen, kikkervisjes vangen, in de appelboom klimmen. Met de buurjongen cowboy spelen en voetballen in het weiland. Van madeliefjes armbandjes maken, fluitjes en bootjes van riet, of geluid maken met grasspriet of blaadjes, zuring proeven, pinksterbloemen plukken, op schelpen blazen, of op vingers fluiten, kippen en hanen geluiden imiteren, er was altijd wel wat uit te proberen.

Binnen speelde ik het boerleven na. De bruine bonen waren de bieten, de trekker en wagen van mijn broer erbij en een kraan. Poppen had ik niks mee, nee op klompen en met de kruiwagen en een schep voelde ik me in mijn sas.

In april 1965, ik was tien, verhuisden we naar Uithuizen vanwege het werk van mijn vader die opzichter werd bij het elektriciteitsbedrijf, toen EGD. Van wonen in landelijk gebied naar straat met stoep uitkijkend op een groot stenen gebouw en geen weilanden, sloten of boerderij te bekennen. Dat was een regelrechte ramp voor mij.

Naar een school met grote klassen en allemaal vreemden voelde ik me een ontheemde. Na de basisschool ging ik naar de ULO, het gebouw tegenover ons huis. In de derde klas strandde ik en raakte ontmoedigd en overspannen. Hierna kwam de MAVO en dat diploma heb ik met tegenzin gehaald.

In 1969 ging ik werken op Tekenkamer Centrales van het EGD in de stad Groningen. Eens per week mocht ik naar een vormingsschool voor werkende jongeren.

Hier werd ik bewust van wie ik was en wat ik wilde. Via een vriend die hovenier was en een beroepskeuzetest bleek dat een opleiding aan de Middelbare Tuinbouwschool bij mij te passen.

In 1974 heb ik mijn baan opgezegd en begon ik op 19-jarige leeftijd de opleiding in Frederiksoord. Roerige tijden volgden maar in 1978 had ik dan mijn felbegeerde diploma. Bij geluk vertelde een leraar van de tuinbouwschool ook iets over het bestaan van het IVN. Hij noemde Baas Beijerinck; "Alles is overal maar het milieu selecteert!". Na de schooltijd in Frederiksoord keerde ik terug in Uithuizen. Een baan zat er niet meer in. Ik zocht de dichtbij zijnde IVN vereniging.

Die vond ik in de stad Groningen. Op mijn 28^e werd ik lid van deze afdeling. Hier kon ik leren over de natuur zoals ik het altijd voor me zag. Hier nam ik deel aan zoveel mogelijke excursies. Over wilde planten, vogels, paddenstoelen, sloot en plas etc. Later heb ik via die afdeling, mijn 1^e vogelcursus gedaan; theorielessen + 5 excursies.

In 1984 werd ik gevraagd om mee te denken over het oprichten van een IVN vereniging in Uithuizen. Het werd een doel in mijn leven; een natuurvereniging waar je zowel kinderen als volwassenen uitleg kan geven over natuur. Verschillende periodes heb ik een bestuursfunctie vervuld. Met van 2009 tot 2015 als secretaris.

Onze dochter Iris, nu 26, ging vanaf jongs af aan mee naar de jeugdactiviteiten van onze afdeling. Ze was nog maar 10 jaar toen ze mee ging wilgen knotten. En nog steeds helpt ze mee als ze kan, evenals haar vriend Rob. Ze kiezen graag een uitdagende boom om te knotten.

Ik wil dolgraag dat de IVN afdeling Noord-Groningen blijft bestaan en hoop een goede bijdrage te bieden, daarom heb ik me met volle overtuiging kandidaat gesteld voor het bestuur. Inmiddels is er een compleet bestuur, waar ik erg blij mee ben.

Het mooiste is activiteiten te organiseren waarbij mensen, jong en oud, betrokken worden met de natuur in eigen omgeving. Meerdere malen hoorde ik "nooit geweten dat dit hier is".

Zo hebben mensen voor het eerst jonge kluten gezien door een verrekijker. Of verwondering bij de paddenstoelenwandeling, bij het zien van de gekraagde aardster.

- advertentie van onze drukker –

DEPRINT

Aandacht krijg je door het te geven

PRINTWERK XXL SIGNING TEXTIELDRUK VORMGEVING	Het Aanleg 16 0595 - 444 916 info@deprint.nl www.deprint.nl
--	---

2023 Het jaar van de scholekster

Bron: o.a. website Vogelbescherming Nederland, foto's redactie

Opvallende zwartwitte vogel met rode ogen en oranje snavel.

aantal broedparen in NL: ca. 30.000

voedsel: wormen, emelten, schelpdieren

broedtijd: april-juni

aantal legsel: 1

aantal eieren: 3-4

broedduur: 27 dagen

De kuikens verlaten direct het nest en kunnen na 35 dagen vliegen.

Het aantal scholeksters holt al jaren snel achteruit. Vooral in weides gaat het slecht. Hij broedt als enige weidevogel ook op daken, waar ze succesvoller zijn.

Snavel

De snavel van de scholekster slijt hard maar groeit ook hard. Hij verandert van vorm door het voedsel; zo wordt de snavel puntiger als een scholekster in de zomer naar emelten en wormen prikt. Maar stomper als ze schelpdieren zoals kokkels en oesters eten (zie foto). Dan wordt de snavel stomper omdat ze deze dan gebruiken als beitel.

Voedsel

De scholekster is de enige weidevogel die zijn jongen voert. Dat moet ook, want op daken is niks aan eten te vinden. De ouders halen wormen en emelten uit de berm dichtbij het gebouw en voeren de jongen op het dak. Als je een scholeksters met een worm in de snavel naar een dak ziet vliegen weet je zeker dat er jongen zijn.

Nest

Het nest van de scholekster is niet meer dan een kuiltje tussen schelpen, steentjes of stro. Het mannetje draait een aantal kuiltjes. Het vrouwtje kiest vervolgens in welke ze 3 of 4 eieren legt. Het broeden wordt eerlijk tussen de twee ouders verdeeld en na 27 dagen kruipen de kleine scholeksters uit het ei. Dezelfde dag nog verlaten ze het nest en gaan ze aan de wandel, maar ze worden nog lang gevoerd

door de ouders. Dit in tegenstelling tot bijvoorbeeld jongen van de kievit, grutto en tureluur; zij moeten zodra ze geboren zijn voor hun eigen eten zorgen.

Bedreiging

De vos en steenmarter zijn geduchte eierenrovers en ze eten ook jonge scholeksters. Op hoge daken kunnen deze predatoren minder makkelijk komen. Misschien dat scholeksters daarom op daken zijn gaan broeden, maar dat is niet zeker.

Broedplatform

Om de kans op jongen te vergroten wordt tegenwoordig gebruik gemaakt van broedplatforms. Mijn vriend Oscar en ik zijn vrijwilliger bij het Collectief Groningen West voor weidevogels. Die monitoren weidevogels, waaronder de scholeksters. Getracht wordt het aantal broedparen en jongen te tellen. Onder andere bij een plasdras bij Rottum. Hier hebben ze dit jaar voor het eerst een aantal verkeersborden op palen in het water gezet. Op de borden zijn schelpen en steentjes gelegd. Nu hopen dat de scholeksters erop gaan broeden. Voorlopig lijken vooral kokmeeuwen interesse voor de platforms te hebben.

Emmapolder

Eind mei zag ik een paartje scholeksters in een veld in de Emmapolder. Ze maakten een hels kabaal en ja hoor 2 kleintjes te zien. Eén van de ouders zat voedsel te zoeken terwijl de andere de meeuwen in de gaten hield die ook op het veld zaten aanwezig waren. De kleintjes blijven in elkaar gedoken totdat de ouder met voer aan komt zetten. De jongen pikken het uit de snavel van de ouder en duiken dan gelijk weer weg. Je ziet ze bijna niet als ze niet bewegen.

Ingezonden foto's

Foto gemaakt door Hetty Klaassen van een prachtig blauw ei van een *blauwe reiger* bij de Menkemaborg. Waarschijnlijk is het ei uit het nest gevallen of geroofd door bijvoorbeeld een kraai. Het was nog te vroeg om een uitgekomen ei te zijn. Reigers broeden vaak in slordige kolonies hoog in de bomen. Soms al in februari of maart van het jaar.

Nog een foto van Hetty; een *grote spinnende watertor*. De reus onder de waterinsecten, pikzwart van kleur. Met zijn antennes haalt ie lucht, die het onder zijn grote lijf bewaart waardoor de tor lang onder water kan blijven. Onder het lichaam heeft de tor een 2 cm lange stekel, waar de tor mee kan steken.

Johanna Klatter maakte een foto van de *grote keverorchis*. Vroeger werd deze orchidee ook wel twebladorchis genoemd, vanwege de 2 grote ovaalvormige bladeren die tegenover elkaar zitten aan de stengel. De plant heeft onopvallende geelgroene bloemen. Hij staat (in mei) zowel bij de Menkemaborg als de Rensumaborg.

Een pimpelmees paartje heeft een nestje in een wijnkistje, en vliegen af en aan met voedsel voor de jongen. Nadat eerst een specht het kastje probeerde in te breken, zijn een paar dagen daarna de jonge pimpelmezen (7 stuks) dood in het kistje aangetroffen, gestorven door de kou. Foto gemaakt door Iris Beemsterboer, toen de kleintjes nog leefden.

Op tuinbezoek in Doodstil

Verslag tuinbezichtiging 16 mei jl. door Rita Kamp-Wortelboer, foto's redactie

Rond kwart over 7 werden we verwacht in de tuin van Oscar en Hilde. Helaas werkten de weergoden niet erg mee, want het was een koude avond.

Desondanks werd het een leuke rondleiding. Oscar vertelde dat ze 24 jaar geleden op deze plek kwamen wonen. De tuin bestond voornamelijk uit gras, grote bomen, veel struiken en paadjes. Dat was niet hun idee van een tuin en ze begonnen al gauw de tuin te veranderen naar hun eigen smaak .

Het eerste project was de aanleg van een grote vijver. Daar zijn ze heel blij mee, want dat geeft veel leven van allerlei dieren en insecten, zoals salamanders, kikkers en libellen. Rondom de vijver staan vochtminnende planten zoals de *darmara peltata* (schildbloem), de *adderwortel*, *varens*, *irissen* en *hosta's*.

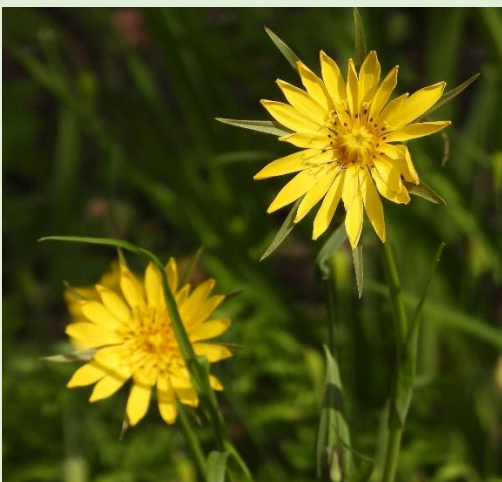
De struiken en bomen werden grotendeels weggehaald en hiervoor in de plaats kwamen veel borders, waarvan een aantal op kleur. In de tuin zien we overal gaas langs de borders, dat is om hun konijnen tegen te houden die vaak vrij rondlopen in de tuin en graag van al dat lekkers in de borders willen eten.

In het voorjaar zijn er veel stinzenplanten in de tuin te zien, waaronder *scilla's*, *Haarlems klokkenspel*, *kievitseitjes*, *blue bells*, *salomonszegel* en nog andere soorten. De meeste daarvan zijn inmiddels uitgebloeid, alhoewel het *Haarlems klokkenspel* nog uitbundig wit bloeit.

De stijl van hun tuin zou je "cottage garden" kunnen noemen, niet heel strak maar met veel ronde vormen en een weelderige plantengroei. In alle borders zijn onder andere heel veel verschillend gekleurde *akeleien* te zien, waaronder hele bijzondere.

Er staan ook diverse fruitbomen in de tuin zoals de Groninger kroon, Elstars, een Walnoot en een *Smerige Venne*. De meeste mensen hadden hier nog nooit van gehoord. Dit is een appelboom met hele vieze appels, geen mens en zelfs geen enkele vogel lust deze appels. De schil is vettig en wordt smerig als hij lang bewaard wordt, omdat er dan stof opkomt. Het schijnt echter dat deze fruitboom een goede bestuiver is voor andere fruitbomen.

Bijzonder is dat er in de tuin een *gele morgenster* staat, die haar naam te danken heeft aan het feit dat het bloemhoofdje zich tegen de middag sluit, en de dag daarna weer vroeg opengaat, mits het droog en zonnig weer is.

Midden in het gras heeft Oscar een grote cirkel gemaakt waar hij zaad van wilde planten in strooit. Sierervten groeien hier omhoog langs piramides van wilgentenen. Elk jaar is het weer een verrassing welke planten opkomen.

Er is ook een schaduwtuin met hosta's en veel mooie varenssoorten zoals de *koningsvaren*, die vooral zo prachtig is bij het ontluiken van de plant.

Het vooraanzicht van de tuin is heel vrolijk, met in het voorjaar veel *sneeuwkllokjes*, *krokussen*, *geraniums*, *alliums* en andere kleurige planten.

Het laatste project dat ze onderhanden hebben genomen is een hoge pergola bij de oprit waar klimrozen en clematissen tegenaan moeten gaan groeien.

Tot slot is er nog een kleine moestuin met een kasje waar ze van alles telen, o.a. aardbeien, kruiden, rabarber en tomaten.

Overall in de tuin staat objecten van cortenstaal die Oscar maakt en in het tuinhuis staan prachtige beeldjes van keramiek door Hilde gemaakt.

De tuin van Hilde en Oscar is een klein paradijsje waar je ook de hele dag kun genieten van heel veel soorten vogels met hun vrolijke gezang.

Het was een hele leuke rondleiding in de tuin en tot slot konden we ons nog even opwarmen in hun tuinhuis met koffie en thee. Johanna bedankte Oscar en Hilde namens de hele groep voor hun gastvrije ontvangst en overhandigde hen beide een pot honing van de imker Bijsterveld.

Een echte voorjaars paddenstoel

Verslag en foto door Arie Beemsterboer

De meeste soorten paddenstoelen zien we in de herfst, vooral als het na een periode van droogte flink gaat regenen. Toch kunnen we het hele jaar paddenstoelen tegenkomen. Vooral in de zomer zijn ze vaak maar enkele dagen zichtbaar en tussen hoge vegetatie vallen ze ook niet op.

Een echte voorjaars paddenstoel is de *Voorjaarspronkridderzwam* (foto links), ook wel St George ridder genoemd. Dit omdat hij rond 23 april en half juni verschijnt en 23 is St Georges dag.

Hij lijkt wel wat op een Champignon maar een Voorjaarspronkridder heeft witte plaatjes die dicht bij elkaar staan en de Champignon bruinzwart plaatjes.

De *Voorjaarspronkridder* is een zogenaamde saprofyt, oftewel een opruimer van dood organisch materiaal.

Hij staat meestal in het gras vlakbij bomen en blijft vaak enkele weken staan. Ook vormt hij soms een heksenkring.

Toevoeging *redactie*

IVN-lid Gert van den Brink schreef half mei dat aan de Streeksterweg in Usquert enorme champignons stonden; *de blanke champignonparasol* (foto rechts). Deze paddenstoelen stonden in een heksenkring rond een boom. De hoed van de grootste was zeker 20 cm groot.

Zowel de *voorjaarspronkridderzwam* als de *blanke champignonparasol* zijn eetbare voorjaarspaddenstoelen (maar niet aan te raden), saprofyten die slechts enkele dagen leven en soms heksenkringen vormen.

Zomeravondfietstochtjes 2023

Verslag fietstochtjes 17, 24 en 31 mei en 14 juni

17 mei 2023 – Mooie fietsavond met 7 personen rond de Menkemaborg, naar de begraafplaats Uithuizermeeden, rondje Rensumaborg en tot slot de kikkerpoel bij de Rensumaborg, waar Martie Wibbens ons trakteerde op koffie met koek.

De *grote keverorchis* heeft zich uitgebreid, zowel bij de oprijlaan van de Menkemaborg als bij de oostzijde vijver/plas van de Rensumaborg. Naast de *keverorchis* ook de *rietorchis* in beginstadium, *daslook*, *Haarlems klokkenspel*, *knikkende* en *gewoon vogelmelk* bewonderd.

Haarlems klokkenspel bij de begraafplaats Uithuizermeeden onder de voet van de rode beuk

24 mei 2023 – Wederom mooi fietsweer, dit keer 8 belangstellenden, gefietst langs het Meedstermaar naar Oldenzijl, verder richting Roodeschool en via Uithuizermeeden weer terug.

Kiekendieven gezien, *rietgorzen* en *-zangers* en *gele kwikstaarten*. Koffie gedronken bij de bootjes in Oldenzijl. Daar gekeken naar de plantjes die er waren en we zagen een *bruine rat* zwemmen.

In Uithuizermeeden vertelde Wim Bosscher over de kerstvloed van 1717. Bij de vijver staat een gedenkmonument. In de kerstnacht van 1717 werd Meeden (nu Uithuizermeeden) zeer zwaar getroffen door de Kerstvloed, een overstroming die in de Groninger Ommelanden bijna 2300 menselijke slachtoffers heeft geëist. In Meeden verdronken 208 mensen, 722 koeien 193 paarden, 61 varkens en 2803 schapen. Tevens verdwenen 58 huizen in de golven.

*bruine rat**Blaartrekkende boterbloem*

31 mei 2023 – Een koude avond met een flinke wind uit het noorden. 7 leden fietsten via Doodstil, langs het Boterdiep naar het kerkje van Rottum en weer terug. Langs het Boterdiep zagen we o.a. *geel breed streepzaad*, *kleine ratelaar*, *valeriaan*, vele *grassen*, meerdere *morgensterren* en *slangenlook*. Op het oude gerestaureerde muurtje van het kerkje groeit *havikskruid*, *muurleeuwenbek*, *muurvaren* en *gele toorts* (*verbascum*). In het kerkje was er koffie om ons op te warmen en vertelde de ‘klokwinder’ een stukje geschiedenis van het voormalige klooster in Rottum.

De morgenster bloeit alleen 's ochtends als er zon is, dus we zagen de bloemen niet. Het bijzondere bij het Boterdiep is dat zowel de ranke gele als de wat stevige paarse morgenster hier beiden bloeien, en dat levert soms (zoals dit jaar) een zeldzame kruising op, die bruin-zalmachtig van kleur is (zie foto's).

gele morgenster

paarse morgenster

kruising

Sommigen hadden interesse voor de geschiedenis van het klooster

anderen hadden meer aandacht voor de *hazen*

14 juni 2023 – Zonovergoten, maar een stevige noordoostenwind. Maar 4 belangstellenden, gefietst via Ruidhorn naar Noordpolderzijl en terug naar Uithuizen.

Aan de Lauwersweg zien we een mannetje bruine kiekendief aan komen vliegen. Hij vliegt over het nest van zijn vrouwtje. Het vrouwtje vliegt op en gaat onder het mannetje vliegen en waarschijnlijk krijgt het vrouwtje een prooi van het mannetje in de lucht. Dat laatste kunnen we helaas niet zien, te ver weg. Het vrouwtje gaat met prooi terug naar haar nest in het graan.

Bij Ruidhorn berg- en kuifeenden en kluten met jongen. In de verte staan ruim 25 lepelaars. We fietsen verder onder langs de dijk, langs het gebouwtje van het waterschap De Zeemeeuw, die onlangs is afgebrand, met de huiszwaluwen 🏠.

Richting Noordpolderzijl zien we veel hazen in de polder, meerdere torenvalkjes, blauwe reigers, een zilverreiger en vrij dichtbij een lepelaar. Bij een kunstmatig plasje staat een kluut, scholekster, tureluurs wat te drinken en een gele kwikstaart neemt een badje.

Zilverreiger en blauwe reiger

Gele kwik neemt een bad

Martie heeft weer aan de inwendige mens gedacht en dat drinken we op het terras van 't Zielhoes. In de schuur zijn de Usqueders rietzangers aan het oefenen.

We fietsen verder richting Usquert langs de N363. Vlak bij Lutjebos zien we een enorme zadelzwam. Arie schat op een diameter van bijna 50 centimeter! En verderop een witte haas, hoeveel geluk kan je hebben op een avond.

Zadelzwam

Witte haas

De jaarlijkse avondfietstochtjes hebben een heel ontspannen karakter. Gezelligheid staat voorop, maar we kijken goed om ons heen wat we allemaal zien. Halverwege hebben we meestal even een korte drinkpauze.

Wil je volgend jaar ook meefietsen? De data komen weer te staan in de Pommel (december-editie). Meld je van tevoren wel even aan bij Johanna. Alle leden zijn welkom.

En ken je een ander leuk fietsritje voor een avond in mei/juni, op niet te drukke wegen maar ook weer niet al te smalle weggetjes, laat het Johanna weten.

We hoeven niet altijd in Uithuizen te starten.

Grootste sternkolonie Waddenzee op eiland Stern

Bron: www.waddenzee.nl, ingebracht door Clemens Mug, foto redactie

De Sinds de aanleg in 2017 is vogeleiland Stern in de Eems uitgegroeid tot een belangrijk broedgebied voor trekvogels als de noordse stern en visdief. In 2022 broedden er 945 paar visdieven. Ook de noordse stern deed het goed met 144 broedparen. Daarmee herbergt het broedeiland voor beide soorten de grootste kolonies van de Waddenzee. Het eiland is in beheer bij Natuurmonumenten, die het jaarlijks voorafgaand aan het broedseizoen geschikt maakt voor de broedende sterns, door de meeste beplanting te verwijderen.

Het broedeiland voor de kust van Bierum van 2 hectare is nu een van de beste broedplekken in het Waddengebied. In 2022 broedde ruim 30 procent van alle visdieven en noordse sterns in de Wadden op het eiland Stern

Vos

In 2021 wist een vos het eiland in de loop van het broedseizoen te bereiken en veel jonge sterns te doden. Vanwege de grote impact op de kolonies bedreigde vogels heeft de provincie Groningen een ontheffing verleend voor bestrijding van vossen rond het broedeiland. Daarnaast is een verbeterd elektrisch raster geplaatst om de vos weg te houden van de eieren en kuikens. Dit lijkt effectief, want er zijn in 2022 geen vossensporen binnen de omheining aangetroffen. Wel wist een vos enkele keren de rand van het eiland te bereiken, maar nu zonder sternenuikens te doden.

Bedreigd

Met de aanleg van het eiland werd een deel van de sterns uit de Eemshaven weggelokt. De broedende vogels veroorzaakten daar veel overlast op de bedrijventerreinen. Bovendien was het industrieterrein voor de vogels zelf ook allesbehalve veilig. Zo vlogen er jaarlijks sterns tegen de windmolens en hoogspanningslijnen.

Het eiland is één van de maatregelen van het programma Eems-Dollard 2050 om de natuur in het gebied te herstellen. Naast de sterns weten ook andere wadvogels het eiland te vinden. In 2022 broedden er vijftien vogelsoorten, waaronder de bedreigde bontbekplevier, noordse stern en visdief. De talrijkste broedvogel is de kokmeeuw met ruim 1500 paar.

Slootjesdag; op zoek naar beestjes en plantjes in en rond de plas

Verslag Slootjesdag Rensumaborg voor de jeugd 10 juni jl. door Johanna en de redactie

Zes aanmeldingen, waaronder 4 kleinkinderen van onze nieuwe penningmeester en zijn vrouw Greetje. Bij de ingang naar het insectenhotel lagen een dode mol en een dode spitsmuis op het pad. Mogelijk gevangen door een uil, want die zijn bij de Rensumaborg, zo vertelde mevrouw Meijer die ook een kijkje kwam nemen.

Johanna vertelt de kinderen met hun (groot)ouders over het insectenhotel, ooit door IVN daar neergezet. Op gepaste afstand want er huist een Europese hoornaar in het hotel. Daarna wandelen rondom de poel en kijken wat er groeit; we zagen de *gele lis* nog bloeien en vele *rietorchideeën*. We zien ook meerdere *azuurwaterjuffers*. En horen we kikkers of vogels?

Dan volgt het echte slootje-vissen, daar komen de kinderen tenslotte vooral voor. Met ieder een schepnetje en een emmertje met water vissen naar waterbeestjes. Om daarna m.b.v. loeppotje en zoekkaarten te onderzoeken wat er is gevangen.

Er zijn 11 soorten gevangen:

- *Kikkervisjes / kikkertjes*
- *Spinnende watertorretjes*
- *Salamanderlarven*
- *Waterspinnen*
- *Larve vd geelgerande waterkever*
- *en 1 dode poelslak*
- *libellenlarven*
- *bloedzuigers (4 stuks)*
- *bootsmannetjes*
- *waterpissebedden*
- *posthoornslakjes*

En zijn de kinderen eerst nog voorzichtig om niet nat te worden, op een gegeven moment liepen 2 jongens met de laarzen vol water rond. Heerlijk!

Aan het eind leerde Johanna de kinderen en hun begeleiders een fluitje en bootje van riet te maken. Dat is altijd een succes.

De kinderen gingen naar huis met een boekje, een kleurplaat, een knutselkaart en een button met de tekst 'slootjesexpert'.

De ochtend verliep heel gezellig en vele (groot)ouders en begeleiders hebben mee zitten vissen. Het weer was fantastisch, kortom het was een zeer geslaagde dag.

Met grote dank aan
Johanna en Arie!

Weinig vlinders dit voorjaar

Nieuws van de Vlinderstichting, foto's redactie

Junidip

We zijn inmiddels in juni en een gevleugelde term in de vlinderwereld is de junidip. Dat is een periode waarin, na een kleine piek in mei, er even minder vlinders te zien zijn. In de loop van juni komt de tweede generatie van vlinders en ook de zomervlinders. Dan start de echte vlindertijd. De junidip begint nu, maar veel vlinderaars hebben het idee dat het hele vlindervoorjaar een dip was.

Het voorjaar kenmerkte zich door koel en grijs weer en je gaat er van uit dat het allemaal wat later is en dat het nog wel komt. Maar in de loop van mei was het nog steeds ondermaats. Hopelijk wordt het dit jaar nog wel beter!!

Icarusblauwtje – 31 mei 2023 Eemshaven

Argusvlinder – 31 mei 2023 Ruidhorn

Er zijn veel verschillende soorten blauwtjes, het *icarusblauwtje* is het meest algemene blauwtje in Nederland. De argusvlinder zie je veel minder vaak. Het is een echte dwaler. De argusvlinder vertoont de laatste jaren een sterke achteruitgang; de oorzaak daarvan is nog onbekend.

Libellentelling

Naast de jaarlijkse tuinvlindertelling organiseert De Vlinderstichting sinds 2020 ook de libellentelling. Libellen leven in en rondom het water, maar deze tuintelling is niet alleen voor tellers met een vijver. Wanneer er in de omgeving van de tuin water aanwezig is, zijn er vaak ook libellen aanwezig. 9 t/m 11 juni was de libellentelling (in het weekend van slootjesdag). Er zijn dat weekend 5233 libellen geteld in de Nederlandse tuinen.

Dit is de top 3.

1. *Azuurwaterjuffer* – 1902 keer waargenomen
2. *Lantaarntje* – 692
3. *Watersnuffel* – 504

Bestuur en lidmaatschap

Larry Gardiner	Voorzitter larry.gardiner@icloud.com
Auko Bleeker	Penningmeester en ledenadministratie a.bleker@home.nl
Hilde van Heuveln	Secretaris, redacteur en websitebeheerder oscarenhilde@hotmail.com
Johanna Klatter	Algemeen lid en activiteitencoördinator jcfklatter@gmail.com

Leden betalen € 25,00 per jaar, hebben gratis toegang tot al onze activiteiten, ontvangen De Pommel en 4x per jaar het tijdschrift 'Mens en Natuur'.

Je kunt gratis of met korting deelnemen aan (landelijke) activiteiten, cursussen en lezingen en krijgt 10 % korting in de webwinkel.

Huisgenootleden betalen € 12,50 per jaar en hebben dezelfde rechten als hierboven. Jeugdleden (tot 18 jaar) betalen € 3,00 en donateurs minimaal € 10,00. Zij hebben gratis toegang tot alle activiteiten en ontvangen De Pommel.

Bankrelatie: NL40 RABO 0363 6609 68 t.n.v. IVN Noord-Groningen

IVN Noord-Groningen is fiscaal een ANBI (Algemeen Nut Beogende Instelling). Om aangewezen te worden als ANBI dient de instelling jaarverslagen te publiceren. Deze gegevens zijn te vinden op onze website onder "Over de afdeling".

Adverteren in de Pommel?:

Tarieven per jaar	
Formaat	Euro
1 pagina A5	50,00
½ pagina A5	25,00
¼ pagina A5	12,50

**Steun onze natuurprojecten met
een advertentie in**

De Pommel

Vraag naar de mogelijkheden!

Activiteiten programma 2^e helft 2023 IVN Noord-Groningen

Voor alle activiteit geldt: meld je vooraf aan bij Johanna Klatter via: jcfklatter@gmail.com of via 06 408 386 09 als je mee wilt (doen), uiterlijk 24 uur vooraf, maar het liefst eerder.

Vrijdagavond 1 september 2023

Nachtvlinder excursie

Tijd: 21.00 uur – circa 24.00 uur

Locatie: Tuin van Hilde & Oscar - Barmerweg 4 - Doodstil

Zaterdag 23 september 2023

Fiets- en wandelexcursie Ruidhorn + Uithuizerwad

Met uitleg van Wim Bosscher (vrijwilliger Natuurmonumenten) en Oscar de Jong (bioloog)

Tijd: 10.00 - 11.30 uur

Startlocatie: Parkeerplaats Ruidhorn (aan het eind v.d. Emmaweg, voorbij MTS Knol) - Uithuizen

Woensdag 11 oktober 2023

Speuren naar paddenstoelen voor jeugd + (groot)ouder

Gaat alleen door bij voldoende deelname, opgeven uiterlijk zondag 8 oktober.

Tijd: 14.00 – circa 15.30 uur

Locatie: Rensumaborg – Rensumalaan 3 - Uithuizermeeden

Zaterdag 14 oktober 2023

Op zoek naar paddenstoelen

Tijd: 10.00 – 11.30 uur, aansluitend koffie drinken op het borgterrein voor wie dat wil

Locatie: Fraeylemaborg – Hoofdweg 30 – Slochteren (er is een parkeerplaats naast de borg)

Zaterdag 4 november 2023

Landelijke Natuurwerkdag: Bomen knotten

Inloop: 9.00 uur. Werktijd: 9.15 - 14.30 uur

Locatie: Sietse Buurma – Uithuizerweg – Uithuizermeeden

Zaterdag 25 november 2023

Vogels spotten in het Lauwersmeergebied o.l.v. gids Jorgen de Bruin

Tijd: 9.00 – 12.00 uur

Startlocatie: Activiteitencentrum Lauwersnest – De Rug 1 - Lauwersoog

Dinsdag 16 januari 2023 (datum en locatie onder voorbehoud)

Kiekendieven in provincie Groningen

Lezing door Madeleine Postma (mdw Kenniscentrum Akkervogels Grauwe Kiekendief)

Tijd: 19.15 uur inloop 19.30 start

Locatie: St Vincentiusgebouw, St Vincentiusstraat 6 - Uithuizen

Meer informatie over de activiteiten staat op de website.

Heb jij een leuk idee voor een lezing, excursie of activiteit voor de afdeling, geef het door via ivnnoordgroningen@hotmail.com of bij één van de bestuursleden.